

UDENRIGSMINISTERIET

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806
24. juni 2004

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

EUK

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Fødevareministeriets grundnotat om meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Europæisk aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug, KOM(2004) 415 endelig.

P. H. Orskov

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Direktoratet for FødevareErhverv/5., 6. og 9. kontor

J.nr. 829

Den 23. juni 2004

FVM 206

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Europæisk Aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug

KOM (2004) 415 endelig

Ændringer i forhold til aktuelt notat af 15. juni 2004 er markeret med streg i marginen.

Resumé

Kommissionens aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug indeholder 21 aktioner, der blandt andet tillægger behovet for en forbedring af samhandlen med økologiske fødevarer stor vægt blandt andet gennem en øget udbredelse af EU's økologilogo. Desuden tillægges en forbedring og styrkelse af kontrollen stor vægt, derved at kontrollen i højere grad skal baseres på risikoanalyser, og at krydskontrol skal være et krav. Kommissionen fremhæver endvidere behovet for en styrket forskningsindsats i økologisk jordbrug samt fødevareproduktion og peger desuden på udnyttelse af støttemulighederne under landdiskriktspolitikken. Spørgsmålet om, hvorvidt det er nødvendigt at fastsætte særlige tærskler for GMO i såsæd, der anvendes i økologisk landbrug, er fortsat under behandling i Kommissionen.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2004) 415 af 9. juni 2004 fremlagt en meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet: Europæisk Aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug. Meddelelsen er oversendt til Rådet den 10. juni 2004.

I forlængelse af konklusionerne vedtaget på rådsmødet (landbrug) den 19. juni 2001 iværksatte Kommissionen arbejdet med udformning af en Europæisk Aktionsplan om økologisk landbrug.

Under det italienske formandskab blev der på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. – 19. december 2003 vedtaget konklusioner vedrørende anbefalinger til Kommissionens videre arbejde med udformning af aktionsplanen.

Kommissionen afholdt desuden den 22. januar 2004 en høring om Den Europæiske Aktionsplan for Økologi.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Da aktionsplanen alene har karakter af en række hensigtserklæringer fra Kommissionen vedrørende fremtidig iværksættelse af en række mere specifikke initiativer, er der ikke p.t. redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formål og indhold

Aktionsplanen indeholder følgende aktionspunkter:

Aktion 1

Ændringer af Rådets forordning (EF) nr. 2826/2000 (oplysningskampagner og salgsfremstød på det indre marked), som giver Kommissionen større muligheder for direkte at sætte ind på at tilrettelægge informationskampagner og salgsfremstød for økologisk landbrug.

Iværksættelse af en flerårig informations- og reklamekampagne, der omfatter hele EU, for at informere forbrugere, kantiner i offentlige institutioner, skoler og andre nøgleaktører i fødevarerekæden om fordelene ved økologisk landbrug, især på miljøområdet, og skabe større bevidsthed om og anerkendelse af økologiske produkter hos forbrugerne, herunder anerkendelse af EU-logoet.

Iværksættelse af målrettede informations- og reklamekampagner for bestemte typer forbrugere, såsom lejlighedsvis forbrugere og offentlige kantiner. Forøgelse af Kommissionens indsats, når det gælder samarbejde med medlemsstater og erhvervsorganisationer om at udvikle en strategi for kampagnerne.

Aktion 2

Oprettelse og vedligeholdelse af en internet-database, der angiver de forskellige private og nationale normer (herunder internationale normer og nationale normer på store eksportmarkeder) i forhold til EU-normen.

Aktion 3

Forbedring af indsamlingen af statistiske data både for produktionen af og markedet for økologiske produkter.

Aktion 4

Mulighed for medlemsstaterne for at supplere EU-støtten til producentorganisationer i frugt- og grønsagssektoren, der er involveret i økologisk produktion.

Aktion 5

Kommissionen vil udvikle en web-baseret oversigt over alle EU-foranstaltninger, der kan anvendes af den økologiske sektor i forbindelse med produktion, markedsføring og information.

Aktion 6

Kommissionen anbefaler på det kraftigste medlemsstaterne, at de inden for deres programmer for udvikling af landdistrikterne fuldt ud udnytter de instrumenter, der er til rådighed for støtte til økologisk landbrug, for eksempel ved at udvikle nationale eller regionale aktionsplaner med fokus på

- at stimulere efterspørgselssiden ved anvendelse af de nye kvalitetsordninger,
- at indføre foranstaltninger for at bevare fordelene for miljø- og naturbeskyttelsen på lang sigt,
- at udvikle incitamerter for økologiske landmænd til at omlægge hele bedriften og ikke kun en del af den,
- at sørge for, at økologiske landmænd har samme muligheder for at få investeringsstøtte som ikke-økologiske landmænd,
- at udvikle incitamerter for producenterne til at lette distribution og markedsføring ved at integrere produktionskæden ved hjælp af (kontraktlige) ordninger mellem aktørerne,
- at støtte konsulenttjenesterne,
- at indføre uddannelse og undervisning af alle erhvervsdrivende i økologisk landbrug omfattende produktion, forarbejdning og afsætning, og
- at satse på økologisk landbrug som den foretrukne forvaltningsform i miljømæssigt følsomme områder (uden derved at begrænse økologisk landbrug til disse områder).

Aktion 7

Styrkelse af forskningen i økologisk landbrug og økologiske produktionsmetoder.

Aktion 8

Større gennemsækelighed i forordningen ved fastlæggelse af grundprincipperne i økologisk landbrug.

Aktion 9

Sikring af økologisk landbrugs integritet ved en styrkelse af normerne og opretholdelse af de forudsete slutdatoer for overgangsperioderne.

Aktion 10

Fuldstændiggørelse og yderligere harmonisering af normerne med hensyn til tilsætningsstoffer til animalske produkter, forbedre normer for dyrevelfærd, overveje normer for økologiske vine og behovet for at udvide anvendelsesområdet til andre områder, såsom akvakultur samt overveje behovet for at forbedre miljønormerne (energiudnyttelse, biodiversitet, landskab osv.)

Aktion 11

Oprettelse af et uafhængigt ekspertpanel til teknisk rådgivning.

Aktion 12

Optagelse af bestemmelser i Rådets forordning (EØF) nr. 2092/91, der gør det klart at produkter, der er mærket som indeholdende GMO, ikke må mærkes som økologiske og at de generelle mærkningstærskler svarer til tærsklerne for utilsigtet forekomst af GMO i produkter (bortset fra såsæd), der anvendes i økologisk landbrug. Spørgsmålet om, hvorvidt det er nødvendigt at fastsætte særlige tærskler for såsæd, der anvendes i økologisk landbrug, behandles stadig af Kommissionen.

Aktion 13

Forbedring af kontrolorganernes og kontrolmyndighedernes udførelse af kontrollen gennem indførelse af en risikobaseret kontrolmetode rettet mod de erhvervsdrivende, der udgør den største risiko med hensyn til brug af svigagtige metoder, og gennem krav om krydskontrol i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 2092/91.

Aktion 14

Fortsættelse af det igangværende arbejde i Det Fælles Forskningscenter (FFC) med udvikling af analyse- og prøvetagningsmetoder, som kan benyttes inden for økologisk landbrug.

Aktion 15

Medlemsstaterne bør undersøge muligheden for at anvende den form for markidentifikation, der benyttes i forvaltningen af den fælles landbrugspolitik, til lokalisering og overvågning af økologiske landbrugsarealer.

Aktion 16

Sikring af en bedre koordinering mellem kontrolorganerne indbyrdes og mellem kontrolorganerne og håndhævelsesmyndighederne gennem forordning (EØF) nr. 2092/91.

Aktion 17

Udvikling af et specifikt akkrediteringssystem for kontrolorganer under forordning (EØF) nr. 2092/91.

Aktion 18

Kommissionen vil offentliggøre den årlige rapport fra medlemsstaterne om tilsynet med de godkendte kontrolorganer, inklusive statistikker over type og antal overtrædelser.

Aktion 19

Øget indsats for at optage tredjelande på ligestillingslisten, herunder vurderinger på stedet. Ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk landbrug for at erstatte den nuværende nationale undtagelse for import med et nyt permanent system, der gør brug af tekniske ligestillingsvurderinger foretaget af organer, som EU har udvalgt hertil. Det kan efter relevante konsultationer omfatte opstilling af en enkelt og permanent EU-liste over kontrolorganer, der er anerkendt som ligestillede for deres aktiviteter i tredjelande, som endnu ikke er optaget på ligestillingslisten. Fortsat sikring af, at der ved definitionen af ligestilling tages højde for de forskellige klima- og landbrugsforhold samt det udviklingsstade, som udviklingslandenes økologiske landbrug befinder sig på. Når systemet træder i kraft, skal alle importerede økologiske produkter kunne mærkes med EU-logoet.

Aktion 20

Systematisk sammenligning mellem EU-normerne for økologisk landbrug, Codex Alimentarius-vejledningen og IFOAM-normerne (se også aktion 2). Øget indsats for verdensomspændende harmonisering og udvikling af et multilateralt ligestillingskoncept baseret på Codex Alimentarius-vejledningen i samarbejde med medlemsstater, tredjelande og den private sektor. Støtte til kapacitetsopbygning i udviklingslandene som led i EU's udviklingspolitik gennem bedre information om mulighederne for at udnytte mere generelle støtteinstrumenter til gavn for økologisk landbrug. Yderligere foranstaltninger for at lette handelen med økologiske produkter¹.

Aktion 21

Sørge for at EU-normer og -kontrolordninger opnår større anerkendelse i tredjelande ved at få et forhandlingsmandat fra Rådet.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Gældende dansk ret

Økologiområdet reguleres ved Rådets forordning (EØF) nr. 2092/91 af 24. juni 1991 (Økologiforordningen) med senere ændringer samt lov nr. 118 af 3. marts 1999 (Økologiloven) med tilhørende bekendtgørelser.

Konsekvenser

Offentliggørelsen af aktionsplanen forventes ikke at have lovgivningsmæssige, samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

---

¹ Ifølge artikel 12 i WTO-aftalen om tekniske handelshindringer yder medlemmerne de udviklingslande, der er medlemmer af denne aftale, sær- og fortrinsbehandling.

Meddelelsen har været sendt i høring i §2-udvalget (landbrug), Det Rådgivende Fødevarerudvalg og Det Økologiske Fødevareråd. Nedenfor er angivet et resumé af høringssvarene.

Forbrugerrådet støtter aktionsplanen, idet denne indeholder mange gode elementer. I forhold til arbejdet med at realisere de enkelte aktioner mangler dog en tidsplan indeholdende nogle konkrete, målbare mål og deadlines, særligt i forhold til følgende punkter:

- EU-logoet; initiativer til at udbrede kendskabet til EU-logoet (aktion 1) samt foranstaltninger til at lette frihandelen (aktion 19 og 20).
- Integritet og troværdighed; styrkelse og harmonisering af normer (aktion 9-10) og arbejde vedrørende kontrol (aktion 13, 17 og 18).
- GMO; beskyttelse af det økologiske landbrug gennem arbejde for fælles regler for sameksistens, og ved at sætte grænsen for GMO i såsæd til detektionsgrænsen eller 0,1% (aktion 12).
- Forskning; en mere præcis tilkendegivelse af, hvad man vil gøre blandt andet i forhold til 7. rammeprogram .
- Tilbage melding; Kommissionen bør forpligte sig på at afrapportere om fremskridtene, f.eks. ved udgangen af 2005.

Forbrugerrådet finder det positivt, at Kommissionen gennem aktionsplanen 1) anerkender økologisk landbrugs bidrag til det offentlige gode, blandt andet via miljøeffekter, 2) fokuserer på forbrugernes forventninger via dels information, dels kontrol, 3) vil styrke samhandelen med økologiske varer mellem lande, både indenfor og udenfor EU, via øget brug af EU-logoet samt at tredjelandes adgang til brug af EU-logoet lettes mest muligt og ikke hindres af krav om oprindelse, og 4) anerkender økologisk landbrugs rolle i den fælles landbrugspolitik.

Fødevarerindustrien støtter initiativet, idet aktionsplanen på sigt forventes at bidrage til en mere markedsdrevet udvikling af den økologiske fødevarerproduktion. En sådan udvikling afhænger i vid udstrækning af tilgængeligheden af aktuelle markedsdata, tillid til kontrol og reduktion af barriererne for markedsadgang, hvorfor der i særlig grad lægges vægt på:

- Fremme af kendskab til og accept af EU's økologilogo (aktion 1)
- Tilvejebringelse af statistisk data og markedsinformation (aktion 3)
- Yderligere harmonisering af EU-reglerne (aktion 10)
- Risikobaseret kontrol og bedre kontrolkoordinering (aktion 13 og 16)
- Foranstaltninger som kan lette samhandlen med tredjelande (aktion 19)

På kort sigt er hovedprioriteten at få det indre marked til at fungere, hvilket ifølge Fødevarerindustrien ikke er tilfældet i dag trods harmonisering af reglerne i EU.

Landbrugsrådet støtter aktionsplanen, idet Landbrugsrådet dog samtidig understreger behovet for en klar køreplan for gennemførelse af aktionsplanen og konkrete udspil fra Kommissionen på de enkelte punkter. Alle aktionsplanens forslag er ifølge Landbrugsrådet vigtige

elementer til at sikre en samlet strategi for fremme af økologien på europæisk plan. Landbrugsraadet fremhæver følgende elementer i aktionsplanen som specielt vigtige, og hvor der med fordel kan igangsættes konkrete initiativer:

- Fremme af samhandelen med økologiske fødevarer; gensidig anerkendelse mellem private kontrolorganer er vigtigt, men fokus bør lægges på fremme af den fælles økologiske profil gennem EU's økologilogo.
- Styrkelse af kontrollen; der bør sikres gennemsigtighed og fuld åbenhed om kontrollen i de enkelte medlemsstater og kontrolorganer, som håndhæver EU's overordnede ansvar – det anbefales at Kommissionen pålægges inden den 1. januar 2005 at fremlægge et forslag til et akkrediteringssystem, jf. aktion 17.
- Styrket forskningsindsats i økologisk jordbrug og fødevarerproduktion; der er behov for at samle den spredte forskningsekspertise for at opretholde og højne kvalitet og relevans i forskningen. Ligeledes bør der i 7. rammeprogram øremærkes midler til forskning i økologisk jordbrug og tværnationalt samarbejde.

Landbrugsraadet lægger endvidere vægt på, at den økologiske produktion fremmes indenfor rammerne af den fælles landbrugspolitik, herunder ikke mindst landdistriktsprogrammet.

Specialarbejderforbundet i Danmark (SiD) støtter aktionsplanen, idet den vil medvirke til at fremme økologiske fødevarer og landbrug. Ifølge SiD mangler aktionsplanen dog hensynet til de ansattes involvering og uddannelseskraft. Med begrundelse i der ikke kun skal tages hensyn til miljø og dyrevelfærd, men også de beskæftigede personer i økologiske landbrug og produktion, anmodes der om, at følgende tilføjes i forbindelse med aktion 6:

- (næstsidste punkt) '... alle erhvervsdrivende og ansatte i økologisk jordbrug'
- (nyt punkt) 'at indføre foranstaltninger, der sikrer en fortsat forbedring af arbejdsmiljøet samt at sikre, at der ikke sker forringelser på grund af de økologiske drifts- og produktionsmetoder'

Økologisk Landsforening ser med tilfredshed på, at der er kommet en omfattende aktionsplan fra Kommissionen. Der er ifølge Økologisk Landsforening dog behov for konkret opfølgning og faste tidsplaner inden for især følgende områder:

- Kontrol; anbefalinger vedrørende EU's overvågning af medlemsstaternes indsats i forhold til akkreditering af økologikontrolorganisationer bør strammes og implementeres hurtigst muligt. Ligeledes bør der afsættes midler til at styrke medlemsstaternes tilsyn med private kontrolorganer og EU's overvågning heraf med henblik på at hindre snyd (aktion 13, 17 og 18).
- Forskning; 7. rammeprogram bør indeholde øremærkede midler til forskning i økologisk jordbrug – målet bør være minimum en tredobling af forskningsindsatsen samt fremme af økologisk forædling.
- EU-logo; Ministerrådet bør tage initiativ til finansiering af forbrugerinformation og markedsføring af EU-logoet (aktion 1).

- Frihandel; Ministerrådet bør tage initiativ til at sikre frihandel, herunder sikre uhindret adgang for økologiske producenter i udviklingslande til EU's marked for økologi og anvendelse af EU-logoet. Endvidere er det positivt, at Kommissionen vil medvirke aktivt i ækvivalensarbejdet – Kommissionen bør senest 1. januar 2005 pålægges en tidsplan for arbejdet vedrørende aktion 19 og 20.
- Troværdighed; aktion 9-12 som centrale i forhold til den økologiske sektors troværdighed og bør støttes. Kommissionen bør senest 1. januar 2005 fremsætte en tidsplan for arbejdet med mangler i økologiske regler, jf. aktion 10. Kommissionens fokus på økologiske producenters interesser i forhold til frihed fra GMO-forurening bør af Ministerrådet benyttes til at understrege vigtigheden af, at GMO i såsæd over detektionsniveauet mærkes.

Aktionsplanen ses som en bred anerkendelse af økologi, og udgør et godt fundament for fremme af økologisk landbrug. Økologisk Landsforening havde dog gerne set en mere proaktiv brug af økologi i EU's landbrugsreform og miljøpolitik. Hvad angår Kommissionens opfordring om brug af landdistriktsordningerne til at fremme økologisk jordbrug, økologisk afsætning og offentlig omlægning, opfordrer Økologisk Landsforening til, at landdistriktsordningerne i højere grad ligestilles med markedsordningerne med henblik på EU-finansieringen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2004 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21.- 22. juni 2004, jf. revideret aktuelt notat af 15. juni 2004.

Der er oversendt aktuelt notat den 10. juni 2004 om sagen før meddelelsen blev offentliggjort.

Folketingets Europaudvalg er den 20. februar 2004 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 24. februar 2004, jf. aktuelt notat af 13. februar 2004 blevet orienteret om arbejdet med den Europæiske Aktionsplan for Økologi.

Folketingets Europaudvalg blev endvidere orienteret om arbejdet med aktionsplanen den 12. december 2003 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17-19. december 2003, jf. aktuelt notat af 4. december 2003.